

NAZIV DISERTACIJE: STANDARDI SIGURNOSTI I UPRAVLJANJE RIZIKOM U ZDRAVSTVENIM USTANOVAMA**Autor:** Amina Lučkin**Mentor:** Prof. dr. Arzija Pašalić**Datum odbrane:** 28.12.2022.**DOI:** <https://doi.org/10.17532/DD.2022.01>**APSTRAKT**

UVOD: Standardi sigurnosti u zdravstvenim ustanovama su proizvod individualnih i grupnih vrijednosti, stavova, percepcija, kompetencija i obrazaca ponašanja koji određuju predanost i vještinu upravljanja zdravljem i sigurnošću organizacije. Rizik se definira kao vjerovatnoća neželjenog događaja i nivo njegovog uticaja. Opisuje se kao funkcija vjerovatnoće da dati izvor prijetnje vrši potencijalnu ranjivost i posljedični uticaj ovog štetnog događaja na organizaciju. Uključuje procjenu rizika, identifikaciju i upravljanje rizicima, izvještavanje i analizu incidenata, kao i sposobnost učenja i praćenja incidenata, te implementaciju rješenja kako bi se smanjila opasnost od ponavljanja. Organizacije koje efikasno upravljaju rizicima imaju veću vjerovatnoću da će se zaštititi i uspjeti u razvoju svog poslovanja. Izazov za svaki posao je da integriše dobru praksu u svoje svakodnevno poslovanje i primjeni je na šire aspekte svoje organizacione prakse. Nulta hipoteza I: Postoje značajne razlike među medicinskim sestrama - tehničarima u pogledu percepcije stavova o sigurnosti pacijenata u odnosu na stručnu spremu i nivo zdravstvene zaštite. Nulta hipoteza II: Postoje značajne razlike među medicinskim sestrama - tehničarima u pogledu kulture sigurnosti pacijenata u odnosu na stručnu spremu i nivo zdravstvene zaštite.

METODE: U studiji je učestvovala 791 medicinska sestra - tehničar zaposlenih u zdravstvenim ustanovama na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite, koje su u direktnom kontaktu ili interakciji sa pacijentom, sa najmanje jednom godinom radnog iskustva. Naknadnom analizom utvrđeno je da od navedenog broja 65 ispitanika nije imalo direktan kontakt sa pacijentima, te su isključeni iz daljnjih analiza. Istraživanje je provedeno u svih deset (10) Kantona Federacije Bosne i Hercegovine. Studija predstavlja kvantitativno, presječno istraživanje, opservaciono - analitička metoda.

RAZULTATI: Nijedna od šest domena: zadovoljstvo poslom, sigurnosna klima, timski rad, uslovi rada, percepcija menadžmenta i stres nije postigla pozitivnu srednju ocjenu preko 75%. Ovaj rezultat ukazuje da je svim domenima potrebno poboljšanje. Najveće ocjene su dodjeljivane za timski rad, zatim za zadovoljstvo poslom, dok je najnižim ocijenjen menadžment. Slijedi stres što ukazuje na visok nivo stresa na radnom mjestu. Ova dva aspekta ujedno i predstavljaju područje slabosti.

ZAKLJUČAK: U odnosu na stručnu spremu medicinskih sestara – tehničara ne postoje razlike u percepciji sigurnosti pacijenata. U odnosu na nivo zdravstvene zaštite utvrđene su statistički značajne razlike čime je djelimično potvrđena prva radna hipoteza, te druga nulta hipoteza obzirom da postoje razlike u pogledu kulture sigurnosti pacijenata u odnosu na stručnu spremu i nivo zdravstvene zaštite, te da se povećanjem stepena obrazovanja smanjuje ocjena sigurnosti pacijenata. Stepenn obrazovanja zdravstvenih radnika i nivo zdravstvene zaštite utiču na ocjenu kulture sigurnosti pacijenata. Sistematizovano radno mjesto je pokazalo najveći uticaj na ocjenjivanje, pri čemu su najveće ocjene rezultat stava glavnih sestara ustanove, dok najniže ocjene su rezultata stava sestara koje rade samo dnevnu smjenu. U odnosu na dužinu radnog staža, ispitanici s manje godina radnog staža nešto češće daju veće ocjene. Percepcija medicinskih sestara - tehničara o sigurnosti pacijenata je suboptimalna i pod uticajem je stila vođenja glavnih medicinskih sestara.

KLJUČNE RIJEČI: standardi sigurnosti, rizici, medicinska sestra, SAQ, HSPSC

DISSERTATION TITLE:**Author:****Mentor: Prof. dr. Arzija Pašalić****Date of defence: 28. December 2022.****DOI: doi.org/10.17532/DD.2022.01****ABSTRACT**

INTRODUCTION: Safety standards in health facilities are the product of individual and group values, attitudes, perceptions, competencies and patterns of behavior that determine the commitment and skill of managing the health and safety of the organization. Risk is defined as the probability of an adverse event and the level of its impact. It is described as a function of the probability that a given source of threat exerts a potential vulnerability and the consequent impact of this adverse event on the organization. It includes risk assessment, risk identification and management, incident reporting and analysis, as well as the ability to learn and monitor incidents, and implement solutions to reduce the risk of recurrence. Organizations that effectively manage risk are more likely to protect themselves and succeed in developing their business. The challenge for any business is to integrate good practice into its day-to-day operations and apply it to broader aspects of its organizational practice. Hypothesis I: There are significant differences among nurses - technicians in terms of perception of attitudes about patient safety in relation to education and level of health care. Hypothesis II: There are significant differences among nurses - technicians in terms of patient safety culture in relation to education and level of health care.

METHODS: The study involved 791 nurses - technicians employed in health care institutions at the primary, secondary and tertiary levels of health care, who are in direct contact or interaction with the patient, with at least one year of work experience. Subsequent analysis determined that out of the stated number, 65 respondents did not have direct contact with patients, and were excluded from further analyzes. The research was conducted in all ten (10) Cantons of the Federation of Bosnia and Herzegovina. The study is a quantitative, cross - sectional research, observational - analytical method.

RESULTS: None of the six domains: job satisfaction, safety climate, teamwork, working conditions, management perception and stress achieved a positive average score of over 75%. This result indicates that all domains need improvement. The highest marks were awarded for teamwork, followed by job satisfaction, while the lowest was awarded to management. Stress follows, which indicates a high level of stress in the workplace. These two aspects are also areas of weakness.

CONCLUSION: There are no differences in the perception of patient safety in relation to the qualifications of nurses - technicians. Statistically significant differences were found in relation to the level of health care, which partially confirmed the first working hypothesis and the second null hypothesis, given that there are differences in patient safety culture in relation to education and level of health care, and that increasing the level of education reduces the grade patient safety. The level of education of health professionals and the level of health care affect the assessment of patient safety culture. Systematized workplace has shown the greatest impact on assessment, with the highest grades being the result of the attitude of the institution's head nurses, while the lowest grades are the result of the attitude of nurses who work only the day shift. In relation to the length of service, respondents with fewer years of service are more likely to give higher grades. The perception of nurses - technicians on patient safety is suboptimal and is influenced by the leadership style of the nurses.

KEY WORDS: safety standards, risks, nurse, SAQ, HSPSC